

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

DƯƠNG MẠNH HÀ

**ĐẢNG BỘ TỈNH THÁI NGUYÊN
LÃNH ĐẠO CÔNG TÁC THANH NIÊN
TỪ NĂM 2010 ĐẾN NĂM 2019**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM**

Thái Nguyên, năm 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

DƯƠNG MẠNH HÀ

**ĐẢNG BỘ TỈNH THÁI NGUYÊN
LÃNH ĐẠO CÔNG TÁC THANH NIÊN
TỪ NĂM 2010 ĐẾN NĂM 2019**

Chuyên ngành: Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam

Mã số: 8229015

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đỗ Hằng Nga

Thái Nguyên, năm 2020

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	7
5. Nguồn tư liệu và phương pháp nghiên cứu	7
6. Đóng góp của luận văn	8
7. Kết cấu của luận văn	8
Chương 1: ĐẢNG BỘ TỈNH THÁI NGUYÊN LÃNH ĐẠO CÔNG TÁC THANH NIÊN TỪ NĂM 2010 ĐẾN NĂM 2015	9
1.1. Một số vấn đề lý luận về thanh niên và công tác thanh niên	9
1.1.1. Thanh niên	9
1.1.2. Công tác thanh niên	14
1.2. Những yếu tố tác động đến công tác thanh niên tỉnh Thái Nguyên	15
1.2.1. Điều kiện tự nhiên và kinh tế - xã hội tỉnh Thái Nguyên	15
1.2.2. Tình hình thanh niên tỉnh Thái Nguyên	19
1.2.3. Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lãnh đạo công tác thanh niên trước năm 2010	21
1.3. Chủ trương của Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên về công tác thanh niên từ năm 2010 đến năm 2015	28
1.4. Quá trình chỉ đạo của Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên và một số kết quả đạt được trong công tác thanh niên từ năm 2010 đến năm 2015	36
1.4.1. Quá trình chỉ đạo thực hiện	36
1.4.2. Một số kết quả đạt được	42
Tiểu kết chương 1	49
Chương 2: ĐẢNG BỘ TỈNH THÁI NGUYÊN LÃNH ĐẠO ĐẨY MẠNH CÔNG TÁC THANH NIÊN TỪ NĂM 2015 ĐẾN NĂM 2019	51
2.1. Yêu cầu mới đối với công tác thanh niên tỉnh Thái Nguyên và chủ trương của Đảng bộ tỉnh	51
2.1.1. Yêu cầu mới đối với công tác thanh niên tỉnh Thái Nguyên	51

2.1.2. Chủ trương của Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên về công tác thanh niên từ năm 2015 đến năm 2019	58
2.2. Quá trình chỉ đạo của Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên và một số kết quả đạt được trong công tác thanh niên từ năm 2015 đến năm 2019	63
2.2.1. Quá trình chỉ đạo thực hiện	63
2.2.2. Một số kết quả đạt được	66
Tiểu kết chương 2	76
Chương 3: MỘT SỐ NHẬN XÉT, KINH NGHIỆM VÀ GIẢI PHÁP	78
3.1. Một số nhận xét	78
3.1.1. Ưu điểm	78
3.1.2. Hạn chế	82
3.2. Một số kinh nghiệm	84
3.3. Khuyến nghị một số nhiệm vụ, giải pháp trong thời gian tới	88
3.3.1. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước	88
3.3.2. Chính sách đối với thanh niên	90
3.3.3. Nâng cao trình độ đội ngũ cán bộ, công chức được giao nhiệm vụ làm quản lý nhà nước về công tác thanh niên	93
3.3.4. Nâng cao chất lượng tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, phát huy vai trò xung kích, tình nguyện trong thanh niên	96
Tiểu kết chương 3	98
KẾT LUẬN	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO	103

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nội dung
ĐCS	Đảng Cộng sản
ĐVTN	Đoàn viên, thanh niên
TNCS	Thanh niên Cộng sản
MTTQ	Mặt trận Tổ quốc
CNXH	Chủ nghĩa xã hội
CNH, HĐH	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
BCH	Ban Chấp hành
XHCN	Xã hội chủ nghĩa
CT	Chỉ thị
NQ	Nghị quyết
C.Tr	Chương trình
KH	Kế hoạch
ĐA	Đề án
GDP	Thu nhập bình quân trên đầu người
NXB	Nhà xuất bản
KHKT	Khoa học kỹ thuật
NCKH	Nghiên cứu khoa học
QLNN	Quản lý Nhà nước

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong quá trình lãnh đạo đất nước, Đảng và Nhà nước ta luôn đề cao vai trò, vị trí của thanh niên, xác định thanh niên là lực lượng xung kích cách mạng. Các thế hệ thanh niên Việt Nam đã vượt qua mọi khó khăn thử thách, không ngại hy sinh gian khổ lập nên những chiến công hiển hách, viết nên những trang sử vàng chói lọi, tô đẹp truyền thống hào hùng của dân tộc Việt Nam. Trong công cuộc đổi mới toàn diện đất nước do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, thanh niên vẫn là lực lượng xung kích, tình nguyện mang trí tuệ và sức trẻ cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội, là lực lượng chủ đạo thực hiện quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Vì vậy, Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng việc tổ chức, phát huy vai trò của lực lượng thanh niên, đề ra nhiều chủ trương, chính sách, cơ chế để phát huy tính xung kích, sức sáng tạo và tiềm năng to lớn của thanh niên trong phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đánh giá cao vị trí, vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc và xây dựng xã hội mới. Tháng 01/1946, trong thư gửi thanh niên toàn quốc, Người đã viết: *“Một năm khởi đầu từ mùa xuân. Một đời khởi đầu từ tuổi trẻ. Tuổi trẻ là mùa xuân của xã hội”* [60, tr. 69]. Nhìn nhận vai trò, khả năng cống hiến to lớn của thanh niên trong tiến trình cách mạng, Người luôn động viên, khích lệ kịp thời làm cho thanh niên thêm phần khởi, tự tin, rèn luyện phấn đấu. Ngay từ khi mới ra đời, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn coi công tác thanh niên là một nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược nhằm phát huy vai trò làm chủ, tiềm năng to lớn của thanh niên trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nghị quyết Hội nghị lần thứ tư BCH Trung ương Đảng khoá VII khẳng định: *“Sự nghiệp đổi mới có thành công hay không, đất nước bước vào thế kỷ XXI có vị trí xứng đáng trong cộng đồng thế giới hay không, cách mạng Việt Nam có vững bước theo con đường XHCN hay không, phần lớn là tùy thuộc vào lực lượng thanh niên, vào việc bồi dưỡng rèn luyện thế hệ thanh niên. Công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng”* [17, tr. 2].

Công cuộc đổi mới đất nước do Đảng khởi xướng và lãnh đạo đạt được nhiều thắng lợi to lớn, tạo ra những tiền đề cần thiết để đưa đất nước chuyển sang thời kỳ mới - thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH với sự phát triển mạnh mẽ của nền kinh tế tri thức. Trong những thắng lợi đó có sự đóng góp không nhỏ của thanh niên. Thanh niên chính là lực lượng xung kích cách mạng, là nguồn nhân

lực quyết định thắng lợi của sự nghiệp CNH, HĐH. Tuy nhiên, những biến đổi của tình hình trong nước và quốc tế tác động mạnh mẽ đến cơ cấu xã hội, địa vị kinh tế, học vấn, tư tưởng, tâm lý, lối sống của thanh niên. Vì vậy, công tác thanh niên hiện nay đang đặt ra những vấn đề mới, đòi hỏi phải tiếp tục có những chủ trương và giải pháp hợp lý, kịp thời nhằm đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp CNH, HĐH đất nước.

Yêu cầu thực tiễn của sự nghiệp cách mạng đòi hỏi Đảng không ngừng đổi mới và tăng cường sự lãnh đạo đối với công tác thanh niên. Đây là vấn đề vừa có tính lý luận, vừa có tính thực tiễn sâu sắc, đáp ứng yêu cầu cấp bách trong giai đoạn hiện nay. Thực hiện chủ trương của Trung ương Đảng về công tác thanh niên, Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên đã có nhiều cố gắng trong lãnh đạo công tác thanh niên, động viên thu hút đông đảo thanh niên tham gia sự nghiệp cách mạng, tạo môi trường kinh tế - văn hóa - xã hội lành mạnh, văn minh cho thanh niên rèn luyện, cống hiến và trưởng thành, góp phần xây dựng quê hương Thái Nguyên ngày càng giàu đẹp, văn minh.

Tuy nhiên, công tác thanh niên trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên vẫn còn bộc lộ một số tồn tại, yếu kém, chưa đáp ứng được ở mức cao yêu cầu của giai đoạn cách mạng mới. Vì vậy, nghiên cứu sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên đối với công tác thanh niên trong giai đoạn 2010 - 2019, từ đó rút ra những kinh nghiệm, gợi mở một số suy nghĩ có thể vận dụng vào thực tiễn lãnh đạo công tác thanh niên ở tỉnh Thái Nguyên trong giai đoạn hiện nay, góp phần hình thành thể hệ thanh niên tương lai “*vừa hồng, vừa chuyên*” đáp ứng yêu cầu phát triển của thời kỳ mới là một việc làm cần thiết, có ý nghĩa thực tiễn và khoa học sâu sắc.

Xuất phát từ ý nghĩa trên, tôi chọn đề tài “*Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lãnh đạo công tác thanh niên từ năm 2010 đến năm 2019*” làm luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Công tác thanh niên là một bộ phận quan trọng trong công tác vận động quần chúng của Đảng. Do vậy, vấn đề sự lãnh đạo của Đảng với công tác thanh niên đã được đề cập trong nhiều công trình nghiên cứu.

2.1. Các công trình nghiên cứu về vấn đề Đảng lãnh đạo công tác thanh niên

Các công trình thuộc nhóm này có số lượng khá lớn, thuộc nhiều thể loại khác nhau: Sách chuyên khảo, báo cáo khoa học tại hội thảo, bài nghiên cứu, luận án, luận văn. Có thể kể đến một số công trình tiêu biểu như sau:

Ở thể loại sách, cuốn *"Đảng Cộng sản Việt Nam với công tác vận động thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước"* của tác giả Nguyễn Văn Hùng (chủ biên) đã trình bày khái quát về vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam với công tác vận động thanh niên - những chủ nhân tương lai của đất nước [56].

Cuốn *"Giáo dục rèn luyện thanh niên theo tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam"* của Nguyễn Hữu Đức và các cộng sự trình bày xoay quanh 3 nội dung cơ bản: Hồ Chí Minh, Đảng Cộng sản Việt Nam với thanh niên và công tác thanh niên; Một số gương tuổi trẻ tiêu biểu trong lịch sử Việt Nam và Thanh niên thời đại Hồ Chí Minh [54].

Cuốn *"Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo công tác thanh niên trong giai đoạn hiện nay"* do tác giả Lâm Quốc Tuấn - Phạm Tất Thắng đồng chủ biên đã làm rõ cơ sở lý luận của vấn đề Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo công tác thanh niên giai đoạn hiện nay; thực trạng Đảng lãnh đạo công tác thanh niên, những ưu, khuyết điểm, nguyên nhân và bài học kinh nghiệm; từ đó, đề xuất phương hướng và những giải pháp chủ yếu để tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên trong giai đoạn hiện nay [92].

Cùng với các sách nghiên cứu được xuất bản, nhiều hội thảo khoa học về công tác thanh niên đã được tổ chức. Năm 2006, hội thảo khoa học *Phát huy vai trò của thanh niên trong sự nghiệp xây dựng đất nước* tổ chức tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn thành phố Hồ Chí Minh đã thu hút sự quan tâm của nhiều nhà khoa học, sinh viên, học sinh. Nhiều báo cáo khoa học được trình bày tại hội thảo cho thấy phải tăng cường giáo dục cho giới trẻ trách nhiệm xây dựng đất nước ngay ở "thì hiện tại". Chúng ta đang có những lớp trẻ dám nghĩ, biết hành động để làm cho đất nước ngày càng tốt đẹp hơn, nhưng số này chưa nhiều. Thực tế, không ít các bạn trẻ đang thờ ơ với vận mệnh của đất nước. Số người này sẽ làm gì khi trọng trách quốc gia dân tộc đặt lên vai họ? Hội thảo đi đến thống nhất quan điểm: Đất nước đang đặt niềm tin vào thế hệ trẻ, thanh niên cần khẳng định vai trò của mình, phát huy hết tiềm năng sẵn có, để xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh và phát triển bền vững.

Ở thể loại công bố báo chí, nhiều bài nghiên cứu về vấn đề Đảng lãnh đạo công tác thanh niên được đăng tải trên tạp chí Cộng sản, tạp chí Quản lý Nhà nước, tạp chí Tổ chức Nhà nước, ..., như: *"Công tác thanh niên trong tiến trình hội nhập"* của Nguyễn Văn Trung; *"Một số kiến nghị về việc kiện toàn tổ chức bộ máy quản lý Nhà nước về công tác thanh niên đáp ứng yêu cầu giai đoạn cách mạng mới"* của Vũ Đăng Minh; *"Quản lý Nhà nước về công tác thanh niên"* của Nguyễn Thị Thùy Linh; *"Công tác thanh niên trong giai đoạn*

mới - Nhìn từ góc độ quản lý Nhà nước” của Nguyễn Hải Anh; *“Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên theo tinh thần Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII”* của Nguyễn Thái Sơn;...

Bài viết *“Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá”* của tác giả Trương Tấn Sang đã nêu lên vị trí, tầm quan trọng của thanh niên và công tác thanh niên trong hơn 20 năm đổi mới. Tác giả cho rằng: Thực tế vẫn còn một bộ phận thanh niên sống thiếu lý tưởng, giảm sút niềm tin và ít quan tâm đến tình hình đất nước, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, dễ bị kích động, lôi kéo tham gia các hoạt động trái pháp luật; sống thực dụng, quá coi trọng vật chất, thiếu kính trọng người lớn tuổi, ít quan tâm tới gia đình. Một bộ phận thanh niên nông thôn, thanh niên dân tộc thiểu số có trình độ học vấn thấp; thiếu kiến thức, kỹ năng trong lao động và hội nhập quốc tế. Tình hình tội phạm và tệ nạn xã hội trong thanh niên, đặc biệt là tệ nạn ma túy, mại dâm có chiều hướng gia tăng. Tác giả chỉ ra những nguyên nhân chủ quan và khách quan của những tồn tại, hạn chế đó. Trên cơ sở phân tích thực tiễn, tác giả đã đưa ra năm quan điểm chỉ đạo xuyên suốt và chín nhóm nhiệm vụ, giải pháp nhằm lãnh đạo phong trào thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH, hội nhập kinh tế quốc tế [72].

Bài viết *“Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh với 10 năm thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá X về công tác thanh niên”* của Lê Quốc Phong đã đánh giá: Dưới sự lãnh đạo của Đảng, các cấp bộ Đoàn toàn quốc đã đạt được những kết quả quan trọng trên các mặt công tác, công tác thanh niên được quan tâm trên mọi lĩnh vực, từ đó đã phát huy vai trò của tổ chức Đoàn Thanh niên trong sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước [69].

Ngoài ra, vấn đề Đảng lãnh đạo công tác thanh niên còn là đề tài nghiên cứu của nhiều luận án, luận văn, trong đó những luận án, luận văn nghiên cứu theo từng địa bàn cụ thể chiếm số lượng lớn. Có thể kể đến: Luận văn *“Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong hệ thống chính trị Việt Nam hiện nay”* của tác giả Nguyễn Thọ Ánh; *“Tỉnh ủy Bến Tre lãnh đạo công tác thanh niên trong giai đoạn hiện nay”* của Phạm Hùng Minh; *“Đảng bộ tỉnh Nghệ An lãnh đạo công tác thanh niên từ năm 1998 đến 2011”* của Nguyễn Công Oanh; *“Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang lãnh đạo công tác thanh niên từ năm 2000 đến năm 2010”* của Trần Thị Mai Thu; *“Đổi mới phương thức lãnh đạo của các Tỉnh ủy vùng Bắc Trung Bộ đối với công tác thanh niên giai đoạn hiện nay”* của Lê Thị Hà; *“Đảng bộ tỉnh Đắk Lắk lãnh đạo công tác thanh niên từ năm 2006 đến năm 2016”* của Hà Thọ Tiến; v.v..

2.2. Các công trình nghiên cứu có liên quan đến vấn đề Đảng lãnh đạo công tác thanh niên tỉnh Thái Nguyên

Vấn đề công tác thanh niên tỉnh Thái Nguyên và Đảng lãnh đạo công tác thanh niên tỉnh Thái Nguyên đã được đề cập với những mức độ khác nhau ở một số công trình.

Cuốn “*Lịch sử Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và phong trào thanh niên tỉnh Thái Nguyên (1938 - 2012)*” do Tỉnh đoàn Thái Nguyên khóa XII tổ chức biên soạn và xuất bản đã dựng lại một cách khách quan, trung thực chặng đường hơn 70 năm xây dựng và trưởng thành của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và phong trào thanh niên tỉnh Thái Nguyên từ năm 1938 đến năm 2012. Cuốn sách tổng kết những thành tựu mà các thế hệ đoàn viên thanh niên tỉnh Thái Nguyên đã đạt được qua các giai đoạn lịch sử cụ thể. Trên cơ sở đó, bước đầu rút ra những bài học kinh nghiệm trong công tác tổ chức quản lý và chỉ đạo thực hiện của Ban Chấp hành Tỉnh đoàn. Cuốn sách cũng dự báo tình hình thanh niên tỉnh Thái Nguyên và chỉ ra những giải pháp nhằm đưa phong trào thanh niên tỉnh Thái Nguyên tiếp tục phát triển [47].

L luận văn Thạc sĩ “*Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lãnh đạo phong trào thanh niên từ năm 1997 đến năm 2013*” của Vũ Văn Lương bảo vệ tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội đã nghiên cứu quá trình Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên quán triệt và vận dụng đường lối, chủ trương của Trung ương Đảng để lãnh đạo phong trào thanh niên từ năm 1997 đến năm 2013; đánh giá những kết quả đã đạt được và những hạn chế, yếu kém; từ đó rút ra những bài học kinh nghiệm trong lãnh đạo phong trào thanh niên của các cấp Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên nhằm đẩy mạnh phong trào thanh niên của tỉnh. Tuy nhiên, công trình nghiên cứu trên mới chỉ đề cập đến quá trình cụ thể hóa các chủ trương của Đảng vào quá trình lãnh đạo phong trào thanh niên nói chung, hoạt động công tác Đoàn, Hội và phong trào thanh niên nói riêng chứ chưa đề cập một cách cụ thể, chi tiết tới các hoạt động của công tác thanh niên trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh. Đặc biệt là việc cụ thể hóa chủ trương của Đảng bộ tỉnh đối với công tác thanh niên với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, được thể hiện ở các điểm cơ bản sau:

Một là: Việc ban hành và tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật đối với thanh niên như: Thực hiện Chiến lược phát triển thanh niên tỉnh Thái Nguyên; Việc tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng, truyền thống lý tưởng đạo đức và lối sống, pháp luật cho thanh niên; Tạo điều kiện thuận lợi cho thanh niên học tập, nâng cao trình độ văn hóa, chuyên môn, nghiệp vụ; Công tác đào tạo nghề, giải quyết việc làm, tăng thu nhập và cải thiện đời sống cho thanh